

Utviklingstiltak ytterst i utkanten

Lokalsamfunnet Sollia i
Stor-Elvdal kommune

A BRIDGE TO CROSS

Nasjonal turistveg Rondane
multifunksjonelle nærbutikker
og ny anvendelse av IKT

Janne Mellum, 17.09.2010

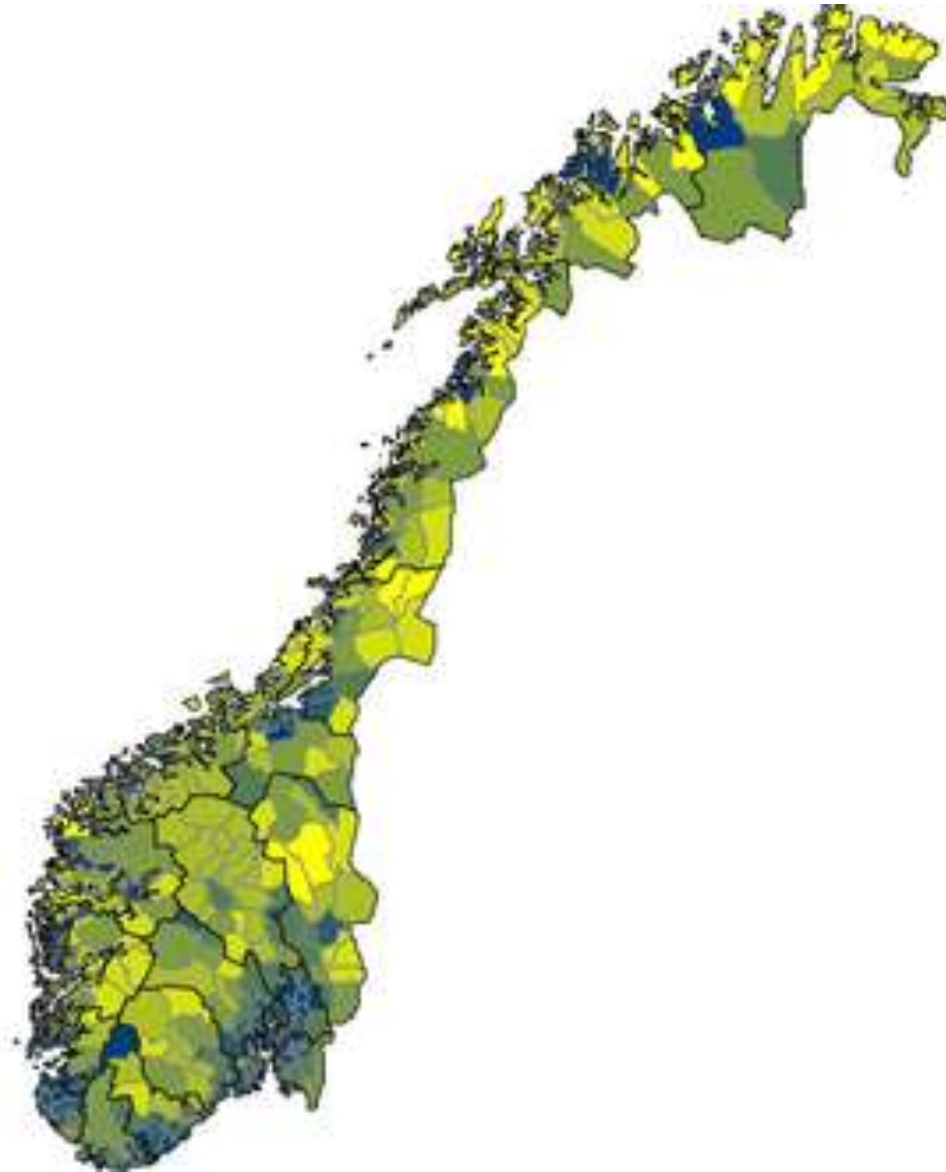
Kommunefakta Stor-Elvdal

- Befolkningsutvikling:
 - 3012 innbyggere i 2000
 - 2659 innbyggere 1.7.2010
- Nedgang på 12% på 10 år
- Areal: 2 165,8 km²
- 1,2 innbyggere \ km²
15,1 i Norge
- Fødselsunderskudd
- Mange eldre,
- Overskudd på menn
- Stor andel på sosiale ytelser
- Lav gjennomsnitts utdanning
- Lav inntekt

Befolkningsutvikling i Norge

Lokalsamfunnet Sollia ved foten av Rondane nasjonalpark

I Sollia – naturligvis!

- Sollia kommune:
- 450 innbyggere i 1951,
 - I dag knapt 130 mennesker
- Sollia barne- og ungdomsskole :
 - 9 elever fra 1-10 kl i 2009 / 2010
 - Flere av disse er asylsøkere
- Likevel: Et levende lokalsamfunn med framtidstro
- Asylmottak for familier med 87 beboere
- Atnbrua handel
- Atnsjø Kafe
- Rondane Gjestegård Enden
- En rekke mindre næringsvirksomheter, med i alt 49 medlemmer i bedriftsnettverk

Få, men aktive innbyggere

- Ildsjeler i lokalsamfunnet har i alle år vært initiativtakere til aktivitet og prosjekter
- Nøkkelpersoner i forhold til å lykkes med nye tiltak
- En rekke utviklingsprosjekter helt fra 1970-tallet
- Privatpersoner orientert mot bruk av internett i en årrekke
- Hjemmesidene www.Sollia.net har blitt en viktig informasjonskanal for hytteeiere og innbyggerne
- Anvendelse av ny teknologi som informasjonskanal er allerede velkjent for mange hytteeiere og innbyggere

Nasjonal Turistveg Rondane prosjektet fra himmelen...

PROSJEKT RONDANE

**Næringsutvikling
og verdiskapning
i tilknytning til
turistveg Rondane
og tilliggende
verneområder**

**Folldal og Sollia
kommuner
2006**

Unik utviklingsmulighet for et lite lokalsamfunn

•Forprosjekt 2003-2006

- En av 18 utvalgte strekninger i regi av Statens Vegvesen
- Rv 27 fra Enden i Sollia til Folldal, men med flere tilførselsveger

Kommunalt initiert i Folldal og Stor-Elvdal kommuner
40 % prosjektleder

Målsetning:

- Etablere bedriftsnettverk og nettverksbygging
- Markedsføre strekningen
- Utvikle samarbeid med Statens Vegvesen
Parallelt forprosjekt

Vern av områdene – fra ulempe til fortrinn ?

Hovedprosjekt 2006-2009

- **Hovedmål:**
- **Økt verdiskapning og næringsutvikling**
 - 60 % prosjektleder bosatt lokalt
 - Nært samarbeid med lokalt tiltaksapparat
 - God lokal forankring
 - Utstrakt medvirking styrings- og arbeidsgrupper

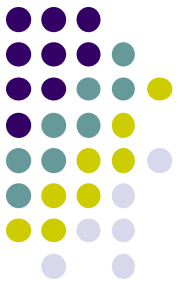
Hovedoppgave:

- Å mobilisere og inspirere for produktutvikling
- Forutsetter konkret forretningside fra privatpersoner
- **Sterk offentlig finansiering**
 - 88,9 % offentlig finansiering , herav 15,5 % egen kommune
 - 11,1 % medlemsavgift fra bedriftsnettverket

Nasjonal turistveg Rondane

Sohlbergs plass – internasjonal heder til norsk betong

Turistvegen åpnes sept 2009

«fib Awards for Outstanding Concrete Structures»,
prisen for den flotteste betongkonstruksjon i 2007- 2008. Østlendingen 10.12.2009

Prosjektet videreføres 2009-2012

”De blå fjella”

- Ett av 4 pilotprosjekter for Statens Vegvesen
 - Videreutvikling fram mot 2012
 - Raste- og utsiktsplasser, estetisk fornying
 - Skilting

Lokalt vedtatt videreført og fullfinansiert i perioden 2009-2012

- 100% prosjektleder, bosatt lokalt
 - Næringsutvikling i samarbeid m næringsnettverket
 - Markedsføre turistvegen, området og bedriftene
- Finansiering:
 - 7 % fra bedriftsnettverket
 - 15 % kommunalt næringsfond SEK
 - Fylkeskommune, Statens vegvesen, BU-midler, Folldal kommune

Noen erfaringer hittil

- Statens vegvesen som solid, langsiktig samarbeidspartner
 - Høy kvalitet i vegvesenets tiltak inspirerer
- I alt 9 års prosjektperiode
 - Nok tid til god lokal forankring
 - Tiltak på befolkningens egne premisser
 - Mye og positiv oppmerksomhet i media
 - Prosjektleder bosatt seg i området

Likevel ikke helt uten utfordringer

- Høy grad av offentlig finansiering
 - Bare 11-7% av prosjektkostnadene som egenandel for deltakerne i bedriftsnettverket
 - Noe å hente for de fleste
- Personavhengig og utfordrende
 - Vanskelig å ta opp motsetninger og problemer
 - Få konsekvenser ved liten innsats for fellesskapet
 - Små, tette forhold bremser konfliktløsning
 - Stor forskjell på graden av "vi følelse"

Veien videre

Butikken er nedlagt...

Lokale servicepunkter

Interreg prosjekt Scandinavian Heartland Norge/Sverige 2007-2013

- Grenseoverskridende nettverksbygging (Dalarna\Hedmark)

Prosjektmål:

- Kunnskaps- og erfaringsutveksling
- Hente rasjonaliseringsgevinster ved bruk av ny teknologi
- Utvikle modell som kan implementeres i Merkur programmet*

Delprosjekt lokale servicepunkter:

- Befolkningsnedgang gir tap av lokale servicetilbud
- Butikken som siste daglige samlingssted i lokalsamfunnet

Den nye bygdebutikken:

- Multifunksjonalitet, møteplass, service og tjenester
- Modeller for samlokalisering flere aktiviteter og tjenester

Metodeutvikling og erfaringsutveksling

- Studietur og samlinger for erfaringsutveksling og inspirasjon over grensen
- Nettbaserte brukerundersøkelser for å teste ut folks tjenestebehov og ønsker
- Fokus på fysisk samlokalisering av tjenester
- Dugnad og lokale tilpasninger
- Ny bruk av IKT i tjenesteformidling

Infokiosker i 4 små dagligvarebutikker

Berøringsskjerm

- Info om reiseliv, nyheter, lokale forhold, vær, aviser på nett
- Sosiale medier nettby, facebook og twitter

- Brukerundersøkelse utført vår 2010
- Videreutvikles ut fra meldt behov og bruk

Bok i butikk

- Et ledd i utvikling av ny logistikk i tjenesteleveranser
Spydspiss for andre offentlige tjenester i nærbutikken
 - Post i butikk, Apotek i butikk
 - Offentlige tjenester i butikk....
- Eksisterende ordninger for elektronisk bokbestilling
 - I utgangspunktet gratis tilbud
 - Avhengig av egnet plassering i butikken
 - Flere nye aktører må samhandle
 - Enkel logistikk, men avhengig av lokal og politisk velvilje

Usikkerhet og skepsis

- God ide, men...
- Butikken mangler gode lokaler med nok plass
- Ingen plan for finansiering av utvidelse

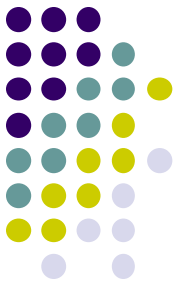
- Frykt for å miste eksisterende lokale tilbud
 - Hva blir det neste?

- For dårlig implementert lokalt
 - Vil vi ha dette?

- Konklusjon:
 - Utprøves når det har modnet lokalt

Best practise?

- Lokalbefolkningen vant til aktiv medvirkning
- Prosjektet som helhet har for svak lokal forankring
 - Dårlig informasjon til sentrale aktører lokalt
 - Prosjektet har lite å bidra med økonomisk
 - Delprosjekt 1,5 år
- Utydelig kommunikasjon rundt formål
 - Uklarhet rundt videre oppfølging og finansiering
- Bruk av lite målrettede metoder – idemyldring
- Prosjektgruppe m bred faglig og teoretisk bakgrunn
 - Gir inntrykk av å være toppstyrt
 - Men, godt samarbeid m butikkeier gjennom Merkur

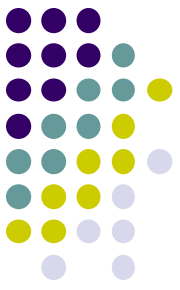

Sollia, så klart!

- Samtidig ”skrytt opp” og oppskrytt
- Lokal maskot, kommunens flaggskip
- Bevisste og flinke til å markedsføre Sollia
- Utsatt rolle som kostbar utkant i utkantkommune
- Samtidig som store, grunnleggende utfordringer skal løses av stadig færre
- Hvor få er for få til å bære en slik bør?
- Finnes det i det hele tatt en offentlig løsning?

Kort oppsummering

- Målet om bedre utnyttelse av eksisterende ressurser
 - Framtidsrettete løsninger på utkantproblemer
 - Gode erfaringer i Sverige, men
 - Foreløpig ikke i tråd med politiske signaler og trender i Norge
- Vanskelig å stille krav til å løse utfordringer når:
 - Det oppfattes som offentlig ansvar
 - Den enkeltes fordeler ikke er tydelige
 - Det kreves enighet om verdi- og vegvalg for videre satsing
- Nasjonal turistveg Rondane
- Lokale servicepunkter

SPECTACULAR LIVING

